บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 รวม 5 ด้าน คือ
   1.1 ด้านบุคลากร
   1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
   1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
   1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล
   1.5 ด้านการนิเทศและติดตามผล

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ที่มีขนาดโรงเรียน พื้นที่ปฏิบัติงาน และระดับชั้นต่างกัน

4. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3

สมมติฐาน

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่มีขนาดโรงเรียน พื้นที่ปฏิบัติงาน และระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ปีการศึกษา 2538 จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 41 คน ครูผู้สอนจำนวน 359 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ตามจังหวัดในเขตการศึกษา 2 และ 3 โดยสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) สุ่มโรงเรียนแต่ละขนาดตามจังหวัดที่สุ่มได้ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน พื้นที่ปฏิบัติงาน และระดับชั้นที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศและติดตามผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดอิสระในการเสนอแนะปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ทั้ง 5 ด้าน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 และ 3 เพื่อขอนุญาตใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ ไปยังผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแนบหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งซองที่ปิดตราไปรษณียากร ตามที่อยู่ของผู้วิจัย เพื่อสะดวกในการส่งกลับคืน ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ภายใน 15 วัน

3. เมื่อครบกำหนด 15 วัน ถ้าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมายังไม่ครบ ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน ขอความร่วมมือให้ติดตามแบบสอบถามเพื่อส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบแบบสอบถามไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 คือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการในแต่ละตัวแปร

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 คือระดับของปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วิเคราะห์โดย

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายข้อและรายด้าน ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม และแปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร (2528 : 113) โดยกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละช่วงดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง

2.2 หาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลของปัญหาการใช้หลักสูตรในแต่ละข้อแต่ละด้าน

2.3 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

2.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ หลังจากพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Procedure) ตามวิธีการของทูคีย์ (Tukey's HSD test)

2.5 แบบสอบถามตอนที่ 3 คือแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ได้เพิ่มเติมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาในแต่ละด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วใช้ค่าความถี่จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญไว้ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินระดับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารมีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกันในด้านขนาดของโรงเรียน พื้นที่ปฏิบัติงาน และระดับชั้นที่สอน ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ปรากฏผลดังต่อไปนี้

3.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนผลการเปรียบเทียบรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนสูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการใช้หลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศและติดตามผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.1.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาในการใช้หลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการนิเทศและติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนผลการเปรียบเทียบเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.3.1 ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีปัญหาในการใช้หลักสูตรด้านบุคลากรสูงกว่าครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีปัญหาในการใช้หลักสูตรสูงกว่า ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

3.3.2 ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีปัญหาในการใช้หลักสูตรสูงกว่าครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

3.3.3 ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรด้านการนิเทศและติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีปัญหาในการใช้หลักสูตรสูงกว่าครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

3.3.4 ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีปัญหาการใช้หลักสูตรสูงกว่าครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

4. ประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรในด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศและติดตามผล สรุปได้ดังนี้

4.1 ปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ จำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและชั้นเรียน ไม่มีความถนัดในการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ และไม่มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรบรรจุครูให้เพียงพอตามเกณฑ์ และควรบรรจุครูตามสาขาวิชาที่โรงเรียนขาดแคลน รวมทั้งจัดสวัสดิการเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครู

4.2 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ไม่จัดทำแผนการสอนอย่างต่อเนื่อง และขาดความรู้ในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน การจัดทำแผนการสอน การปรับหลักสูตร และควรมีการตรวจแผนการสอนก่อนทำการสอน

4.3 ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ขาดทักษะในการผลิตและใช้สื่อ ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และการจัดเก็บสื่อการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบ

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน จัดหางบประมาณสนับสนุน จัดฝึกอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน และควรจัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการใช้

4.4 ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล รวมถึงจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเอกสารคู่มือในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

4.5 ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผล ได้แก่ ครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ และขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดประชุมชี้แจงให้เห็นถึงผลดีของการนิเทศและติดตามผล และควรให้ผู้รับผิดชอบทุกระดับนิเทศและติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ตามลำดับดังนี้

1. **วัตถุประสงค์ข้อที่** 1 เพื่อศึกษาระดับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 2 และ 3 รวม 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านบุคลากร

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

1.5 ด้านการนิเทศและติดตามผล

ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุสิต ลัดนาศิโรรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับปัญหาในการใช้หลักสูตรโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชราภรณ์ จิตร์โต (2526 : 74-75) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ วีรวรรธน์ เทพรักษ์ (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสิริ เกิดไพโรจน์ (2529 : 153) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรอุวกาชาดระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน การที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการใช้หลักสูตรโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่กรมวิชาการได้ดำเนินการจัดอบรมการใช้หลักสูตรให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ดังที่ กรมวิชาการ (2534 : 3) ระบุไว้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาพื้นฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรฉบับปรับปรุง เพราะการมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นของผู้บริหารและครูผู้สอน สำหรับพื้นฐานที่ควรศึกษาอบรมก่อนใช้หลักสูตร ได้แก่ เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน สาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลง แนวดำเนินการ กระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรยังได้รับการแนะนำช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รวมทั้งเอกสารที่แนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จากเหตุผล

ดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. สมมมติฐานข้อที่ 1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 1 แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชราภรณ์ จิตร์โต (2526 : 74-75) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พิศ ทะคง (2526 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ไม่แตกต่างกัน และเชาวยุทธ มณีรัตน์ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรางคณา ปั้นลายนาค (2527 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จากกรมวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ นอกจากนั้นในปัจจุบันผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ความสนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และที่สำคัญก็คือกรมวิชาการร่วมกับศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ได้มีการนิเทศและติดตามผลให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เป็นเหตุให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไม่แตกต่างกัน

8. สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่มีขนาดโรงเรียน พื้นที่ปฏิบัติงาน และระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

3.1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่การวิจัยนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ คุสิต ลัดนาศิโรรัตน์ (2536 : 137) ที่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติและพงษ์รัตน์ จุลนวล (2533 : 144) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ วงศ์สุนทร (2527 : 68) ที่พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความเห็นว่า โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรืองศักดิ์ กล่ำสกุล (2523 : 44) พบว่า ระดับการบริหารงานบุคลากรของครูใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ตามทัศนะของครูใหญ่สังกัดเดียวกันที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดต่างกัน แตกต่างกัน ส่วนประยงค์ ชูรักษ์ (2531 : 153) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุญเหลือ บุปผามาลา (2532 :111) พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยซึ่งสอดคล้องกันนี้น่าจะมาจากสาเหตุดังที่ เสนาะ ติเยาว์ (2516 : 200 อ้างถึงใน เพ็ญพร เหมบุปผกะ : 121) ได้กล่าวไว้ว่า ขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน มีผลทำให้สภาพโรงเรียนแตกต่างกัน โดยเฉพาะทรัพยากรในการบริหาร เช่น จำนวนครูอาจารย์ นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณและอาคารสถานที่ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์

อาคารเรียน อาคารประกอบ หนังสือเอกสาร คู่มือต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ได้ยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรร จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้รับการสนับสนุนไม่เท่ากัน เนื่องจากโรงเรียนแต่ละโรงมีนักเรียนแตกต่างกัน จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่การวิจัยนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ สงวน ศรีสุข (2533 : 148) พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ ครูที่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดในเขตการศึกษา 2 แต่ไม่ใช่ที่ตั้งของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ และครูที่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่นอกพื้นที่จังหวัดในเขตการศึกษา 2 ที่มีต่อปัจจัยจูงใจไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 แต่ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วิเชียร เทียมเมือง (2520 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูที่มีภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 แตกต่างกัน และจงกลณี อรุณไพโรจน์ (2526 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและครูในเขตการศึกษา 9, 10 และ 11 มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ สาขาพาณิชยกรรมเกี่ยวกับปัญหาด้านตัวครู ด้านการแนะแนว ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่มีพื้นที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกันนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากพื้นที่ในเขตการศึกษา 2 และ 3 มีสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม ที่แตกต่างกันโดยเฉพาะพื้นที่ในเขตการศึกษา 2 สภาพของผู้เรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษามลายูพื้นเมือง เมื่อมาเข้าเรียนใหม่ส่วนใหญ่จะพูดภาษาไทยไม่ได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเปิดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลชนบทเพื่อเตรียมความ

พร้อมให้กับนักเรียนแล้วก็ตาม สภาพความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในเขตการศึกษา 2 และ 3 ก็ยังมีอยู่ ประกอบกับผู้บริหารและครูผู้สอนในเขตการศึกษา 2 ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากขบวนการโจรก่อการร้าย ซึ่งมีผลถึงการนิเทศติดตามผลให้คำแนะนำช่วยเหลือของกรมวิชาการแก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน

3.3 ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในเขตการศึกษา 2 และ 3 ที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ทั้งนี้น่าจะมีสาเหตุหลายประการที่ส่งผลให้ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าความพร้อมของนักเรียน โดยนักเรียนในแต่ละระดับชั้นมีความแตกต่างกันในด้านอายุ ประสบการณ์ ตลอดจนถึงความพร้อมในการเรียนรู้ โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ความพร้อมที่จะเรียนย่อมมีน้อยกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้ของครูผู้สอนจึงแตกต่างกันตามสถานภาพของผู้เรียน หรืออาจเป็นเพราะว่า ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร เพราะจากโครงสร้างของหลักสูตรได้กำหนดมวลประสบการณ์ที่จะจัดให้กับผู้เรียนโดยแบ่งเป็นกลุ่มประสบการณ์ และแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ระดับ คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรแต่ละระดับชั้น มีความยากง่ายแตกต่างกัน โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ซึ่งเป็นระดับพื้นฐานเนื้อหาไม่มากและไม่สลับซับซ้อน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีเนื้อหายากและมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ จึงทำให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้แตกต่างกัน รวมทั้งการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น ประจำกลุ่มประสบการณ์ ในระดับชั้นต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากจะจัดลักษณะเหมือนกันใน 2 ลักษณะ คือ จัดครูเข้าสอนประจำชั้น และจัดครูเข้าสอนประจำกลุ่มประสบการณ์ โดยปกติแล้วในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ผู้บริหารโรงเรียนจะมอบหมายให้ครูสอนประจำชั้นรับผิดชอบสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะจัดครูเข้าสอนรับผิดชอบตามกลุ่มประสบการณ์ ดังนั้นความพร้อมของผู้เรียน เนื้อหาของหลักสูตร และความรับผิดชอบการสอนของครูผู้สอนตามระดับชั้น ส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรที่สำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรให้กรมวิชาการซึ่งรับผิดชอบโดยตรงในการปรับปรุงหลักสูตรร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัดและอำเภอ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนทุกคนก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ และควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 ควรให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบรรจุครูให้ครบตามเกณฑ์ให้กับโรงเรียนที่มีครูไม่ครบตามเกณฑ์และควรบรรจุตามสาขาวิชาที่โรงเรียนขาดแคลน เพื่อให้มีความสามารถสอนตามกลุ่มประสบการณ์ที่มีความถนัด

1.3 ควรให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อใช้เอง เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.4 ควรจัดให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล โดยเฉพาะการสร้างเครื่องมือวัดผล และกรมวิชาการควรสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานต้นแบบ เพื่อให้โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรนำไปใช้ในแนวทางเดียวกัน

1.5 ควรให้กรมวิชาการ ศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัดและอำเภอ นิเทศและติดตามผลให้ความช่วยเหลือโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ เพราะเป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ได้เป็นอย่างดี

1.6 กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ ไม่ควรจัดสรรทรัพยากรในการบริหารโดยยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์เพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงจำนวนบุคลากร อาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือเอกสาร คู่มือต่าง ๆ ประกอบในการพิจารณาด้วย

1.7 ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำหลักสูตรไปใช้ คำนึงถึงสภาพความแตกต่างระหว่างพื้นที่ปฏิบัติงานและระดับชั้นที่สอนของครูผู้สอนประกอบในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแนะนำ รวมทั้งการนิเทศและติดตามผลด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้ หรือที่คล้ายคลึงกับการวิจัยนี้ ในเขตการศึกษาอื่น ๆ และสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรทำการวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนที่ไม่เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร

2.3 ควรทำการวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ